

Prieš NATO viršūnių susitikimą vykusiame renginyje Lietuva pademonstravo lyderystę gynybos inovacijų srityje ir pristatė Lietuvos MVĮ sukurtas praktines technologijas, kurios naudojamos ir karo Ukrainoje metu. Turėdama dideles rizikos kapitalo lėšas ir orientuodamasi į dvejojo naudojimo technologijas, Lietuva skatina inovacijas ir stiprina savo gynybinius pajėgumus.

Visoms pasaulio valstybėms siekiant pasivyti sparčią karybos ir gynybos raidą, Lietuva demonstruoja lyderystę gynybos inovacijų srityje, kurioje esminį vaidmenį atlieka rizikos kapitalo fondai. NATO viršūnių susitikimo išvakarėse, kuomet pasaulio dėmesys buvo sutelktas į Lietuvą, įvyko renginys, kuriame pristatytos Ukrainoje naudojamos Lietuvos gynybos inovacijos ir atskleista, kaip naujos technologijos keičia karybos pobūdį.

NATO paskelbė 1 mlrd. eurų vertės Inovacijų gynybos srityje fondo lyderius

2023 m. liepos 10 d. Vilniuje prieš NATO viršūnių susitikimą vykusiame renginyje „Inovacijos ir investicijos gynybai, atgrasymui ir saugumui“ („Innovation & Investments for Defense, Deterrence & Security“), naujai paskirtas 1 mlrd. eurų vertės NATO inovacijų fondo (NIF) vykdomasis direktorius Andrea Traversone pabrėžė svarbų inovacijų vaidmenį NATO. „Inovacijos bei naujos technologijos turi būti kuriamos atsakingai, vadovaujantis kertiniais NATO demokratinių valstybių ir NIF misijos principais: saugumu, laisve ir įgalinimu“, teigė A. Traversone.

Traversone, pirmą kartą kalbėdamas viešai, taip pat sakė, kad mažos šalys yra labai išradingos, ir turi visas galimybes tapti inovacijų lyderėmis, nes čia sukurti sprendimai yra iškart pristatomi visam pasauliui.

Pažangių inovacijų pristatymas

Renginyje buvo pristatyta daugybė inovatyvių Lietuvos MVĮ sukurtų sprendimų, apimančių elektroninės karybos, tolimojo nuotolio iniciatorių, kovos su bepiločiais orlaiviais sprendimų, ir kosminių lazerių sferas.

Kaip patvirtino Dominykas Milašius, „Baltic Sandbox Ventures“ rizikos kapitalo partneris, „Šie nauji technologiniai sprendimai ne tik padeda Ukrainos pajėgoms tęsti kontrpuolimą, bet ir pateikia naują karybos modelį, kuris gali būti naudingas visoms NATO narėms. Kai kurios iš jų jau įrodo savo technologijų vertę fronto linijose“.

Pavyzdžiui, Fizinių ir technologijos mokslų centro ir „VilniusTECH“ mokslininkų įsteigta bendrovė „Astrolight“ kuria laisvos erdvės optinio ryšio sistemas, pasižyminčias didesniu

saugumu ir duomenų pralaidumu, palyginti su radijo ryšio priemonėmis. Bendrovė šiuo metu rengiasi kurti lazerinio palydovinio ryšio sistemą, kuri būtų naudojama žemojoje Žemės orbitoje, o ateityje ir visoje Saulės sistemoje siekiant užtikrinti ryšį misijoms į kitas planetas.

Kitas svarbus startuolis, „Unmanned Defense Systems“, kurį įkūrė bepiločių orlaivių sistemų ir palydovinių technologijų ekspertai, tiekia šiuolaikinius karybos reikalavimus atitinkančius dronus, kurie priešui siunčia klaidingas žinutes ir priverčia išduoti savo pozicijas, apsaugo orlaivius, ir t.t. – šis sprendimas taip pat jau naudojamas Ukrainoje. Tarp kitų vertų dėmesio startuolių yra „Aktivus Photonics“, „Astrolight“, „Blackswan Space“, „Krampus by OstraLab“, „MappingSoil“ ir „Skycorp“.

Lietuvos rizikos kapitalo fondai: Inovacijų skatinimas

Lietuvos rizikos kapitalo fondai yra sukaupę ženklų, 55 milijonų JAV dolerių sumą, skirtą investicijoms į dvejopo naudojimo objektus.

Andrius Milinavičius, „Baltic Sandbox Ventures“ vadovaujantis partneris, pabrėžė tokio finansavimo svarbą: „Mes sutelkiame dėmesį į DeepTech, nes suprantame, kokia sudėtinga yra inovacijų komercializavimo kelionė – pradėti fundamentinius mokslinius tyrimus ir plėtrą ir rasti taikomojo naudojimo atvejus yra dvi vienodai svarbios užduotys. Dirbdami su startuoliais, siekiančiais įsitvirtinti dvejopo naudojimo technologijų sektoriuje, turime jiems padėti, imdamiesi aktyvaus vaidmens ir padėdami šioms inovacijoms pasiekti galutinius vartotojus.“

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų viceministrė Erika Kuročkina teigė: „Įvairiuose sektoriuose, tokiuose kaip aerokosmoso, dirbtinio intelekto ir fotonikos, atsiveria plačios galimybės. Mūsų gynybos pramonė yra atvira ir bendradarbiaujanti, daugiausia dėmesio skirianti pažangiausioms technologijoms. Siekiame, kad ši technologinė pažanga skatintų ekonomikos augimą, net ir stiprindami saugumą bei teikdami pagalbą Ukrainai.“

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos viceministrė Greta Tučkutė atkreipė dėmesį į pamokas, kurių reikia pasimokyti iš Ukrainos, kur šiuo metu išbandomos gynybos inovacijos: „Labai svarbu turėti kokybiškus ir laiku parengtus produktus, kai jų prireiks. Bendradarbiaujant svarbu suprasti, kokio produkto tikisi vyriausybė ir kokį produktą gali naudoti ginkluotosios pajėgos. NATO aukščiausiojo lygio susitikimas yra labai svarbus momentas mūsų šaliai ir galimybė sukurti modelius, kurie paskatintų investicijas į gynybą ir gamybą, kartu palengvintų narių bendradarbiavimą inovacijų srityje.“

Turėdama tvirtą infrastruktūrą, kurią Lietuva sukūrė per mažiau nei dvejus metus, ji yra

pasirengusi nukreipti šį kapitalą į perspektyvias pradedančiąsias įmones, plėtoti pažangias technologijas ir stiprinti šalies gynybos pajėgumus.

